

Громадська Думка

ШЕРЕДІЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.
„ 3 місяці „ 50 ф.

(Щіна 1 прис. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Видає „Видавниче Товариство імені Б. Грінченка“.

Ч. п. (150).

Четвер, 7. лютого 1918.

Рік IV.

Признання осередніми державами незалежної України.

Бересте, 3. лютого 1918. Після великої промови Любінського, представника України, проти політики правителства Леніна - Троцького та його руйнуючого впливу на відносини в Україні, зложив представник австро-угорської делегації граф Чернін іменем делегації слідуючу заяву дня 2. лютого 1918. р.:

“В імя делегацій чотирьох союзних держав маю честь до зложеної заяви української делегації ствердити таке: Як відомо, представник української делегації, державний міністер Голубович, зложив на повному засіданні 10. січня 1918. р., що Українська Народна Республіка, основуючись на третім універсалі Української Центральної Ради з дня 7/20. листопаду 1917, відновлює своє міжнародне існування і вступає у міжнародні взаємини в повному обсязі прав на приналежні до неї області. З огляду на се уважає правительство Української Народної Республіки своїм правом „заянити самостійне становище у теперішніх переговорах“.

“На се зложив я на повному засіданні 12. січня 1918. в імені союзних держав слідуючу заяву: Ми признаємо українську

делегацію як самостійну делегацію і як уповажене представництво самостійної Української Республіки. З огляду на змінене становище, яке зайняв щодо цього питання представник російської делегації на повному засіданні 30. січня 1918. р., після якого може бути признаний і потверджений тільки такий договір в Україною, який буде скріплений формальною правителством федераційної російської Республіки, складають делегації чотирьох союзних держав супроти тільки що виложеного становища делегації київської Ради Народних Міністрів слідуючу заяву:

„Ми не маємо ніякого приводу брати назад або обмежувати довершеного на повному засіданні 12. січня 1918. р. признання української делегації як самостійної делегації і як уповаженого представництва Української Народної Республіки.

„Ми бачимо себе ще більше спонуканими призвати Українську Республіку вже тепер як незалежну, вільну і суверену (власновільну) державу, яка має право заключати самостійні, міжнародні договори“.

України побідила партія Советів, що виступає в повній однозначності з Петроградським Советом Народних Комісарів. Цілій Донецький район углекопів, ціла промислова область Катеринославу і губернії Харківська й Полтавська (?) в руках українських (?) Советів. В других областях України зростає влада Советів і упадає вплив Київської Ради (?). В день виїзду Троцького в Петрограду донесено безпосереднім дромом з Києва, що Київський Генеральний Секретаріат уступив.

Яку розвязку крізь найшліківське правительство і який вплив це матиме на делегацію Голубовича, це ще невідомо — та зі сказаного виходить, що мир заключений з київською делегацією при сьогоднішніх умовах не може уважатися миром з Українською Республікою (?). Державний секретар фон-Кільман представив у своїй промові, що російська делегація так довго призначала українську делегацію, як довго вона надіяла ся, що українська делегація буде сповнити роль її помічного відпілу. Тепер, як російська делегація зрозуміла свою пошилку, відмовляє вона свого призначення (самостійності української делегації). Це є особисте (?) представлення подП. Вже на першому засіданні що до питання української делегації — заявив він (Троцький), що процес самоозначення України щойно відбувається. Зараз відбувається в Петрограді всеросійський конгрес Советів робочих, солдатських і селянських делегатів, на якім є представники українських (?) Советів і там однозначно утворено федераційну основу, то зараз відповідає прийняття представників українського (?) Народного Секретаріату в тутешню делегацію тим відносинам, які панують в російській Республіці. І коли в російській делегації пан Голубович як давніше буде мати мандат від київського Секретаріату, то його (Троцького) делегація не відмінає ніякого протесту проти участі цієї делегації в мирових переговорах. На кожний спосіб, однаке, можуть бути призначені тільки такі договори з Україною, які найдуть підтвердження з боку правительства федераційної Російської Республіки.

Тоді присутній в Берестю член делегації Української Народної Республіки пан Левицький зложив слідуючу заяву: Перед виїздом наших представників укладалися з членами делегації цілого представництва, що поодинокі члени, які тут лишаються, не мають виступати в політичних питаннях. Тому він складає застереження що до становища нашої делегації до зложених тут заяв представника Совету Народних Комісарів, як і що до спровадження представників міста Харкова до російської делегації аж до часу, поки наспів українська делегація.

Становище осередніх держав:

Державний секретар фон-Кільман заявив, що він іменем союзників промовляє за тим, щоби вияснення п. Троцького відложити до прибуття делегації Київської Ради. Він кладе вагу в ствердженю того, що представитель російської делегації не наставив ні словом свого часу, що побіч делегації п. Голубовича ще в яке-будь друге тіло, яке має претензію говорити в імені України. Коротко кажучи, мабуть справа мається ся так, що з ніякої сторони не ставати ся питання що до існування Української Республіки, тільки що два супірничі тіла уважають себе управленими міжнародно заступати вільну Українську Республіку. Союзні делегації мусять прослідити основно це важне питання.

Троцький відповів, що він свого часу дійсно не згадав, що на українській землі ще в друге тіло опріч Ради, яке підіймає претензію заступати український народ. Не було ніякого приходу з боку російської делегації займати становище до цього питання, як довго Совети українських (?) солдатських і селянських депутатів не рішили ся, чи хочуть вони вислати до мирових переговорів власних представників. Питання, котре з обох делегацій має право говорити остаточно про бажання Української Республіки, порішилось після висліду боротьби між обома делегаціями.

Міністер заграничних справ гр. Чернін заявив, що він прилучується до погляду, заявленого державним секретарем Кільманом, що вияснення становища, яке має займати українська делегація в мирових переговорах, належить відсунути аж до прибуття Київської делегації. Та він уважає сумним, що тратиться даремно час, та радить, щоби між тим підняла свої праці Комісія для територіальних питань. До цього прилучується ся Троцький і спростовує фальшиву відомість, ніби то петроградська телеграфічна агенція подала неправдиву телеграму про попередні засідання. На цім Талаат Паша, як представитель, закрив перше повне засідання.

І. Питання про представництво України.

30. січня відкрито повне засідання під проводом великого візира, Талаата-Паші. Представник просив подати зміни, які зайшли в поодиноких делегаціях. Державний секретар фон-Кільман обявив про присутність баварського представника гр. Подевіля серед німецької делегації. Троцький подав до відома дві зміни: до російського боку присутність в делегації народного комісара для державного скарбу Кареліна і прийняття двох членів української Народної Республіки (?) до російської делегації.

Заява Троцького.

Правителство — мовив він — Словів робочих, солдатів і селян

Застереження українського делегата.

Тоді присутній в Берестю член делегації Української Народної Республіки пан Левицький зложив слідуючу заяву: Перед виїздом наших представників укладалися з членами делегації цілого представництва, що поодинокі члени, які тут лишаються, не мають виступати в політичних питаннях. Тому він складає застереження що до становища нашої делегації до зложених тут заяв представника Совету Народних Комісарів, як і що до спровадження представників міста Харкова до російської делегації аж до часу, поки наспів українська делегація.

Області, обсаджені Австро-Угорщиною.

Гр. Чернін звернув увагу на те, що комісія обговорювала питання

областей, які обсаджено німецькими військами. Він предкладає спробувати вияснити питання що до областей, які обсаджено австро-угорськими військами. Перед приступленням до подробиць цього питання мав би він зауважити, що панове з української делегації стоять на тім становищі, що вони мають самі виключно вести переговори і рішати по її питанням самостійно. Тому просить президента російської делегації виложити своє становище в цім питанні правосилля.

Троцький відповів, що він в імені своєї делегації і російського правительства в повним притиском під踽мав протест проти того, що делегація Київської Ради становить ся на становищі, що вона може розвязати територіальні питання односторонньо (?) і самостійно. Його розуміння буде підтверде ще більше участю двох представників (Медведева і Шахрая) Виконавчаго Комітету Української Республіки в союзі з російською делегацією. Це — формальний бік справи. Що дотримається становища по суті, то він на основі різних вістей, передовсім на основі телеграмми, яку він тільки що отримав, держить ся того погляду, що питання участі делегації Київської Ради в переговорах у Берестю належить уважати більше питанням минувшини, як питанням теперішності й будуччини.

Петроград чи Київ?

Міністер заграничних справ гр. Черні зробив такий вівід: „Я думаю, що в тих поглядах між п. п. української й петроградської делегації лежить рішуча суперечість. Панове російської делегації оправдають мене, коли я скажу, що тут потрібно ясно поставити справу. Я хотів би предложить, щоби ми відбули як найскоріше повне засідання, де в першій мірі буде прояснене нерішене питання між правителствами в Петрограді і в Київі. Я просив би для моого розсліду пояснень. Як пригадую собі на перших засіданнях, було обговорюване питання територіального відграничения (компетенції) правосилля, то я так зрозумів, що тут росходиться про границю, яка буде ділити Україну від Росії, управлюваної з Петрограду, та не зрозумів я, щоби границі України супроти Польщі мусіли бути предметом окремих парад у Петрограді. Питання, яке я посмів поставити, звертається ся до того, чи становище предсідателя російської делегації даст спровадити до того, що Україна не може рішати сама про справи самостійної Української держави, а передовсім про свої граници взагалі.

Троцький відповів: Самозрозумілою справою є, що, як Україна стане і удержить ся як цілком вільну і незалежну Республіку, тоді після довершенні границь самостійно зможе розвязувати всі питання свого державного існування, отже і територіальні питання. Та це українське (?) правительство, яке має заступників (Медведева і Шахрая) у складі російської делегації, стоять на становищі, що Україна творить частину федерації російської Республіки і тому потрібно, щоби це рішення наступило на т. першій дійсній основі, виходячи від постанови федераційного будування російської Республіки.

На бажання держ. секретаря ф. Кільмана подав Троцький до відома зміст телеграмми, що верховодча частина київського гарнізону перейшла на бік правителства Собєтів і далі існування Ради можна мірати на годину (?) На предложение предсідателя гр. Черніна порішено далі обговорити правосилле української делегації для територіальних справ на засіданні в присутності українських (?) представників (Медведева і Шахрая).

Справа участі Поляків.

Накінці запитав Троцький про відповідь, подану в часописах, що ф. Кільман писав письмо польському президентові міністрів Кухаржевському, що він порушить справу участі представника польського міністерства в мирових переговорах. На це дано відповідь, що воно отримається з признанням держави окремістю обсаджених областей в боку російської делегації. Висказано надію, що це питання прийде на порядок днівній, а присутність польської делегації підпорядкована членству в Універсалі України зовсім самостійною й ні від кого незалежною державою. Українська Центральна Рада заявила в цім самім Універсалі, що вона хоче жити в мирі і приязні з усіма сусідніми державами та що ніодна з них не може нішати ся в житті незалежної Української Республіки. Наслідком цього в якій способі означив четвертий Універсал міжпереможце правне положення Української Республіки, як і П. політику супроти своїх сусідів.

Що доторкається ся доказів, наведених п. Троцьким, то вони не мають ніякої підстави. Покликання його, що Виконавчий Відділ в Харкові в Українській Народній Республіці краще заступає інтереси працюючих класів, можна легко звільнити, та воно належить ся до області внутрішніх відносин, які не підлягають міжнародному контролю. Ще менше промовляє до переконання покликання Троцького на те, що українська делегація не має права тому, що П не признає Харків.

мимо всіх проб українського правителства, не прийшло до того роду спільногого федераційного органу (правителства) і, як виходить із хвилевого положення, таємний орган не утворить ся, — то Українська Центральна Рада понехала утворення федераційного правителства і проголосила четвертий Універсалом Україну зовсім самостійною й ні від кого незалежною державою. Українська Центральна Рада заявила в цім самім Універсалі, що вона хоче жити в мирі і приязні з усіма сусідніми державами та що ніодна з них не може нішати ся в житті незалежної Української Республіки. Наслідком цього в якій способі означив четвертий Універсал міжпереможце правне положення Української Республіки, як і П. політику супроти своїх сусідів.

Що доторкається ся доказів, наведених п. Троцьким, то вони не мають ніякої підстави. Покликання його, що Виконавчий Відділ в Харкові в Українській Народній Республіці краще заступає інтереси працюючих класів, можна легко звільнити, та воно належить ся до області внутрішніх відносин, які не підлягають міжнародному контролю. Ще менше промовляє до переконання покликання Троцького на те, що українська делегація не має права тому, що П не признає Харків.

ський Виконавчий Відділ. Шість цього доказу мусіла в першій мірі російська делегація зложити повноважності, бо в ній немає ні представників Молдавії, ані кримських татарів, ані донецьких козаків, ані кавказьких племен, ані Сибіру, які в ніякий спосіб не признають правителства Совету Народних комісарів.

На такім високім зібранні, як міжнародна конференція, віддається на неподупитим на основі телеграмми з Петрограду оспорювати державні права Української Центральної Ради. Та Українська делегація могла би покликати ся на іскрівту телеграму у половині січня, яка доносила, що деякі полки в Петрограді підняли бунт для охорони Установчих Зборів проти Народних комісарів з некорисним вислідом для ІХ, правителства. На основі цієї телеграмми по прикладу Троцького могла би покликати ся Українська делегація бажати, щоби не признати делегацію Народних комісарів. Та вона цього не робить, бо се уважає російським питаннем. Щоби одхилити себе від нових фальшивих товмачень в будь-якого боку і уникнути в будучині заяв російської делегації, які собі суперечать, предкладає Українська делегація формально признати Українську Народну Республіку як зовсім самостійну і ні від кого незалежну державу і цим робом остаточно закрити як П. міжнародне становище, так і управнення делегації.

(Далі буде).

З Української Республіки.

Зі зізду українських соціалістів - самостійників.

„Кіевская Мысль“ з дня 6. січня приносить постанови першого загально-українського зізду соціалістів-самостійників, який відбувався в Київі при зачиненнях для преси дверях.

Постанови зізду такі:

„Вислухавши реферати й обмінавши пітання, які доторкають ся теперішнього положення на Україні, настрою серед війська, серед селянства, робітництва і взагалі серед цілого громадянства, а також доторучи на увагу, що український народ має історичне право на самостійні і незалежні існування, зізду думає, що для спасення нашого краю від колотиці та безладів і для забезпечення ладу й свободного економічного та культурного розвитку необхідно:

1) негайно проголосити Українську Народну Республіку самостійною й ні від кого незалежною, про що сповістити всі держави;

2) справу створення федерації необхідно залишити принаймні аж до того часу, коли скінчиться ся війна, зорганізують ся нові держави, остаточно означати ся згідно з волею народу межі України і коли виявить ся в ким Україні буде корисно ввійти у федераційний зв'язок;

3) у зв'язку з проголошеннем самостійності необхідно відкликати вибори від української території членів загально-російських установчих зборів;

4) проголошути гасло світового мира, Україна в світовій війні повинна оголосити себе в стані узброєної нейтралності (невмішування);

5) українське правителство мусить рішучо стати на грунт національно-державної політики, захищаючи виключно інтереси України;

6) необхідно найрішучіше узяти ся до боротьби з большевиками, щоби оборонити Україну від Іхіх ало-

чинів; од „Совєта Народних Комісарів“ домагати ся в ультимативній формі, щоби всі большевицькі війська, котрі знаходяться на території України, або вислані на П. межі, були негайно повернені назад, а українські війська, які пе ребувають за межами України, були свободно пропущені на Україну. І коли це зараз же не буде зроблено, то українська держава лише собі свободу вчинить;

7) з огляду на небезпечний час, у якому провадить ся боротьба з большевиками, на чолі військового уряду мусить стояти воєнний самостійник;

8) протестувати проти § 3 закону про вибори до Українських Установчих Зборів, який дає право не-горожанам Української Народної Республіки рішати про долю України;

9) з огляду на те, що більшість українського війська і вільного коопта зараз не може взяти участь у виборах до Українських Установчих Зборів, який дає право не-горожанам Української Народної Республіки рішати про долю України;

Боротьба на Україні.

Зі Штокгольму доносять: Петроградські звідомлення про боротьбу на Україні з суперечні. Большевики доносять про зайняття Києва, про втечу ген. Дутова з Оренбурга, про масові втечі з війська Каледині, якого мають уязнити (?), про здобуття міст на Криму. Після других звідомлень існує далі Генеральний Секретаріат в Києві, його війська організують ся до боротьби з большевиками. Тутешнє українське бюро подає до відома, що вість про зайняття Києва большевиками неправдива. („Frank. Zeit.“, № 34).

Події на українській фронті.

Російський співробітник „Бунд“ з Берна доносить: На українсько-російському фронті стоять тепер три (?)

російські армії, а се 4, 8 і 9, з яких 8-ма стоять по боці большевиків, а дві другі вагують ся, бо вони складають ся хребтільшого з соціал-революціонерів. („Gen. Anz.“, № 33).

Борба з большевиками.

На західніці Ковель—Київ віднесли Українці побіду в кількох битвах. Після останніх відомостей ставили майже всі українські війська по боці Ради; це вказує, як треба дивитися на фальшиві донесення в Петрограді. Большиники держать в своїх руках ще Харків, Полтаву, Катеринослав. В Одесі була 72-годинна битва, та мабуть ще Одеса теж в руках большевиків.

Проти большевиків стоять Каледен в великом, поверх 150,000, військом, та він мабуть підпірас Ніколая Ніколаевича, то Українці він непевний союзник, хоч зараз Каледен і прахильний Україні. Він має тільки проти большевиків і за ним має заявити ся московський гарнізон. („Frankf. Nachr.“ ч. 36 а).

Перевага України на правобережжі.

До Берліну доносять: Прихильники Леніна і Бронштейна (Троцького) розпустили вість, що вплив Української Ради в Ніколаєві західний. Тимчасом справа мається так, що всі відділи управи в руках Незалежної Республіки, а се: західні, почти, телеграф, телефон, вовчий обов'язок, табор і всі західні шляхи від Жмеринки до Херсону в руках довірених українських військ під сторожею. Таке саме положення і в Херсоні.

(„Frankf. Nachr.“, № 36а).

Наступ на Одесу й Кишинів.

Після автодомлень в Петрограді Українські війська з двома відділами Румунії мащерують на Одесу й Кишинів. Вони стоять в 33 верстах від Одеси й 14 верстах від Кишиніва. Війська проти Одеси мають силну артилерію.

В Одесі дотеперішню управу скинуто і заарештовано команданта міста. Большиники вибрали новий пра- гульський Відділ, в який входить і представник комісаріату і він має за всяку ціну держави в руках Одесу проти Українців і Румунії.

(„Gen. Anz.“, № 33).

Революційний Відділ в Севастополі.

Російський співробітник „Бунд“ з Берні доносить: У Севастополі утворився революційний Відділ, зложений з 20 осіб. Українська Рада в Севастополі не признала цього Відділу, але не зарядила способів проти його. Після петроградського звідомлення Українську Раду розгнано(?) а Татарів побили большевики. („Gen. Anz.“ № 34).

Союз України з Румунією.

Представник „Коррієре делла Сера“ доносить в Петрограді: Між Румунією і Україною наступило поєднання що до становища проти большевиків. Після урядових російських звідомлень наступ Румунії на Бесарабію зачався гладко і робить скоро успіхи, тому що большевицькі війська ставлять тільки слабкий опір. („Gen. Anz.“ ч. 18).

Настрій серед большевиків.

Петроградська часопись „Діло Народа“ подає, що до Генерального Секретаріату надходить повідомлення українських військових рад, що на фронти большевицький настрій холоне. Спроби большевиків

піднімати військо до збройних виступів проти Української Центральної Ради та Пі органів у армії з успіхом припиняють ся Українцями. Хоч большевицькі верховоди ще не заспокоюють ся, але в масах росте глуше недоволення й небажання брати участь у політичній боротьбі. Під натиском такого настрою серед війська виборний командант 2. армії прислав комісарів Генерального Секретаріату Певному повідомлення, що він припиняє ворожі виступи проти України і просить послати в армію Іжу.

Прилучення до України.

До головної комісії для виборів до Українських Установчих Зборів прийшла від трьох волостей суджанського повіту Курської г. заявя про те, що населення цих волостей бажає взяти участь у виборах до Українських Установчих Зборів.

Головна комісія запитала тоді самоуправи цих волостей, чи населення їх уважає себе дійсно Українцями і до якого повіту воно бажає приєднатися. У відповідь на цей запит головна комісія одержала телеграму від голови Миропольської Волостної Земської Управи, якою повідомляється, що населення Миропольської волости бажає брати участь у виборах по Херсонській губернії. (Н. Р.)

Склад російської мирової делегації.

„Кіевская Мысль“ в дня 6. січня подає таку вістку в Петрограду: „У склад російської мирової делегації для відновлення мирових переговорів увійдуть літовські, латишські й польські делегати. Українська делегація, як повідомляє „Новая Жизнь“, у склад російської делегації не буде включена, тому що українське питання є „чисто внутренне“, і, значить, немає ніякої потреби в окремій українській делегації.

Як то хотіло ся Ім, щоб українська справа засталася навіки „чисто внутрішнім вопросом!“ (Ред.).

З РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

— В Петрограді від минулого понеділка перестали виходити часописи. Що дні відбуваються ся розрухи, і скоро стірли в роботі. Весь рух перервано; на улицях панує небезпека щораз більша для кожного, що виходить на світ; грабунки збільшуються в більшій день. Замордовано артиста Вальо та славного пісніятра Розенбаха. Тяжко ранено редактора „Нової Жизні“, письменника Горького. На Леніна зробив спробу убивства молодий чоловік в студентській одинні.

— Серед большевиків панує одна думка, як задержати владу супроти партії і як до своєї волі примусити увесь світ; в тій цілі ведуться розправи і говоряться „великих слів великі сили“, а тимчасом все кругом них розпадається ся. Що до миру, вони не є одною думкою: одні за миром під всякими умовами, другі за святою війною проти мілitarизму. Про переговори в Берестю не інтересуються ся зовсім.

— Червону армію Советів задумали большевики утворити, яка має заступити військо. Вона має складати ся з довірених робітників, почавши від 18. року. Кождий має боронити влади Советів, дістас повне удереждання від держави і 50. рублів. Словом твориться насилия армії Народних Комісарів.

— „Націоналізація“ майна, або рабунок на гладкій дорозі увіходить у звичай в Петрограді щораз більше. Після 8. години ніхто ліпше однієї не може показати ся на вулиці, бо може сподівати ся „націоналізації“ свого кожуха, або шапки. Поліції зовсім немає, все доляється славна червона гвардія. Міські західні наповнені салдатами, які не платять нічого. „Націоналізація“ помешкань буде доконана так, що для кождої родини визначиться ся з кімнати, а решту помешкання займуть бездомні. „Націоналізація“ лавок і винних складів відбувається ся вночі по всіх улицях. Вкінці утворено відділ з 5000 людей під проводом 500 інструкторів, які мають перевести „націоналізацію“ всіх лавок, складів поживи, приватних помешкань. Червона Гвардія переводить „націоналізацію“ засоби поживи на вулиці, де тільки що зустріє.

— Війна проти всіх кипить в Росії по всіх кутках. Польські легіоністи повідомили головну квартиру, що вони находяться в стані війни з большевиками і наближаються до Смоленська, за те заарештовано визначних діячів в польській інтелігенції. Білорусини в Мінську дуже вороже настроєні проти большевиків за їх злочини на білоруському народі, конгрес якого розігнали вони. Між Білорусинами і большевиками приходило до проливу крові.

— З Румунією ведеться війна на цілій фронті. Вони йдуть в Українців разом проти большевиків в напрямі Кишинева й Одеси. Три корпуси російські задумали перейти румунську границю, та 2000 Москвалів під напором Румунії мусили перейти в неладі з кінною по той бік німецьких ліній.

— Війна з Фінляндією ведеться ся далі проти „буржуазії“. Фінляндіці утворили військо з 80,000 салдатів і бороняються ся од червоної гвардії. Гельсінфорс стоять під вогнем гармат. Коло Віborga розбито червону гвардію. В Гельсінфорсі відбуваються ся вбивства горожан, 30. трупів вже спроваджено до тупарії. Цілій театр знищено до тла на лад московський. Червона гвардія стрільє скорострілами по вулицях; та убито редактора Гольме і надкомісара Нікіфорова. Червона гвардія перевела „націоналізацію“ всього складу золота у фінляндській банку.

— Війна з Україною ведеться в Одесі, на фронті, в східній Україні за віжже, якого немає на півночі; та „націоналізація“ збіжжа для Москви тяжче перевести, бо немає получения західніц до перевозу.

— Самостійні республіки на сході організуються ся далі. Конгрес мусульманів у Туркестані вибрав президентом інж. Тінічбасса і ціле правительство зложено в міністерстві зовнішніх справ, міліції, земледілля, харчування, фінансів. Окрім одного міністра, всі мусульмане. Конгрес Сибіру вибрав Поташіна председателем тимчасового правительства і членів правительства: Букейганова, Верберга, Кулусева, Ново-селова, Вапоніанського, ген. Караковський став міністром війни, Зокров—мін. внутрішніх справ. Всі партії большевиками включено в них заступлені, як заст. і ріжні народи Сибіру. Тимчасом большевики руйнують цілій Сибір. Іркутськ зовсім відтіяний від світу, зруйнований; за десять днів там убито 8,000 людей. Скірі мордують і робують людей; людність утікає в світ за очі. В північнім Кавказі вибрав конгрес мусульманів Улейму Немедіна Еффенді муфтієм з величними повновластями для удержання ладу.

— Так на наших очах розпадається військо Вавилон царської тиранії, якої місце заступили большевики, що дестануть, там знищать все старе і нове, добре чи лихе — все инищать, не вилючи нічого абудувати.

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

НАРАДА В БЕРЛІНІ.

Після третього засідання виїхав державний секретар фон-Кільман і міністр гр. Чернін до Берліну на нараду про політичні й господарські питання зі спільніми інтересами Німеччини й Австро-Угорщини; туди прибуде генерал Людендорф і німецький посол в Відня ген. Ведель.

Нарада обійтиметь питання поживи і відносин до східніх сусідів та передовим про сподіване заключення миру з Українською Республікою. („Fr. Zeit.“ ч. 36).

МИСТ І ТУНЕЛЬ З ЕВРОПИ ДО АЗІЇ.

З Царгороду доносять: Правительство предложило в парламенті проект закону, щоб дістати кредити на будову мосту і тунелю під морем, які сполучать Азію з Європою. („Frankf. Nachr.“ ч. 366).

СТАНОВИЩЕ ЯПОНІЇ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Міністер зовнішніх справ барон Мотоно з Японії заявив у виїзді нацистів, що Німечина розвинула під час війни таку могутність, якої не сподівалася та яка викликала подив цілого світу. Японію інтересують справи в Європі, оскільки вони доторкають ся національних інтересів. Наслідком розпаду російської держави вони сподіваються, що зросте вплив Німеччини на сході. („Gen. Anz.“, ч. 34).

БОЛЬШЕВИКИ У ФІНЛЯНДІЇ.

У повноважені представники фінляндського правительства зложили брови Вольфа таку заяву: Пан Троцький заявив на мирових переговорах, що теперішнє фінляндське правительство повалено і на його місце настановлено правительство Советів робочих і селян, тому немає ніякої перешкоди, щоби представники цього правительства брали участь в мирових переговорах.

Та отсіє зазначаємо ми, що правительство Фінляндії зосідім не повалено, тільки в південній частині Фінляндії утворило ся соціалістичне правительство, оперте на брутальній силі російських і своїх більшевиків. („Frankf. Nachr.“, 350).

Обидва правительства висиллять представництво на мирові переговори до Берестя; одно з них проти другого підпірас Троцький.

Словом — така сама політика, як на Україні! (Ред.).

ШВЕЦІЯ Й ФІНЛЯНДІЯ.

З Штокгольму доносять 2. лютого. Вчора заявили представники 40 шведських часописів шведському міністрові-президентові й міністрові зовнішніх справ домагання, що Швеція добровільно приступає до участі в боротьбі з Росією разом з прихильниками порядку проти безладдя, зробленого більшевиками. Обидва міністри заявили, що правительство стоїть на тому, що офіційний виступ тепер неможливий (з огляду на Англію, яка стоїть в звязку з більшевиками. П.).

(„Frankf. Nachr.“ ч. 356).

СЛІДОМ УКРАЇНИ — РУМУНІЯ?

Берлінські часописи доносять з нагоди візду Кільмана, Черніна і Людендорфа до Берліну, що на візду буде обговорюване відграниченнє України та можливість поміркування з Румунією або Італією. В румунському правительству наступила зміна: вони мабуть рішили ся піти з Київською Радою і вірати в Росію та зі своїми союзниками. („Frankf. Nachr.“ ч. 360).

Війна.

(Звідомлення осередніх держав).

На східніх фронті з осередніми державами 6. лютого кінчиться пе-ремирре. Чи буде воно далі—годі скажуть, бо Троцький веде переговори так, щоби проволікти заключення миру. На українському фронті перемирре маєтися буде далі, бо Україна схиляється ся до миру. На румунському фронті замісце війни з осередніми державами ведеться завзата боротьба Румунії з Москвою. Румунія по заключенню миру з Україною маєтися теж схилятися до миру, бо іншої дороги не має.

На західніх фронті тиша перед бурею. Осередні держави мають до свого фронту більше 50 дивізій і перевагу тіжкої артилерії. Як не прийде до загального миру—наступить рішаюча боротьба. Союзники антитанту мають дві точки наступу, а се: в Шампані, щоби дійти до лінії Маасу і між Камбрей Ст. Европою, щоби дістати ся до Брюсселя. Хто візьметь ся за початок це битви, що не внати; вона буде в найближчих тижнях.

На італійському фронті головною ціллю італійських наступів були узгір'я по обох берегах Бренти. Наступ на гору Петріка не вдався, за те вдалося ся Ім захопити гору дель-Роско і гору дель-Валь-Белла на захід від Бренти; тим вони охоронили ся від обкруження.

На італійському фронті була борба артилерією коло луки Черна і один наступ Англійців на озеро Дойран, але без значення. З дні 29. січня зробили німецькі літаки напад на Париж вночі о 11. годині 35 мінут, який накоїв багато шкоди і навів страх на столицю Франції. На самих бульварах під бомбами розігналися будинки. 120 французьких аеропланів вискочило на поміч, але не змогли перешкодити в киданні бомб. Число наступаючих німецьких аеропланів виносило 68, які обкидували бомбами Париж більше двох годин. Одна бомба впала поблизу Ельзею, де відбувалася акція конференція антитанту. Шкода і втрати ще невідомі, бо цензура не допускає подати вісти в часописах. Та враження переляку Парижа є нечуване досі, як це видно в часописах.

З таборового життя.

— Бількове віче. В неділю, 27. січня, у II січовому барачі відбулося віче мешканців V. бльоку.

На зборах були майже всі мешканці II. і V. бараків. Збори пройшли дуже уважно, і присвоєно було бачити значний поступ в громадському життю своїх земляків.

Осobliviu увагу звернула на себе дискусія над способом боротьби з брудною, огидливою московською лайкою (матеріциною). Що лайка є одною з брудних плям, які ми перейняли в часі московського панування, про це ніхто не буде спречати ся, а все ж таки вона існує, та ще й так вкорінилась серед нас, що всяку пробу боротьби з нею мусимо од душі вітати, а також дакувати тому, хто починав сю боротьбу. На віче V. бльоку після широго, гарячого засуду це чужої нам, гайдкої лайки, вибрано комісію, якій доручено слідкувати її безоглядно переводити установлену кару на всяко-го мешканця V. бл., який буде вживати московської лайки. Вже давно час поставити жінку на за-служене нею почесне місце. Чи не завдяки жінці-матері ми існуємо, маємо найкращі спомини дитячих років, обвіяні теплотою материнської любові? А потім, в часі розв'яз-ту наших фізичних і духових сил, чи не являється ся для нас любов жінки-дівчини святим вогнем, що пориває

нас до всього гарного і доброго, та змінює наші сили для боротьби за країну долю? І чи не жінка-дру-жина стає нам на нашому життє-вому шляху за найближчого друга, найціннішого сопутника? Помимо того, що нам треба всіма силами старатися допомогти жінці переродитися ся і зайняти належне їй в життю місце, зараз треба бодай перестати тощати її в болоті.

Не входячи в оцінку влучності кар, що ухвалені вічем за брудну лайку, треба все ж побажати т. т. V. бл. успіху в розпочатій боротьбі. Нехай і другі бараки, гуртки й команди розпочинають культурну боротьбу проти гайдкої лайки. В-к.

— Відбід інвалідів. В п'ятницю, 1. лютого, о 4. год. з полудня, від-ішла з табору група т. т. полонених інвалідів в числі 63 душ для відбіду в Росію через Швецію.

Проводя сів т. т. відбулися, як звичайно. Зібрані т. т. провожали інвалідів до воріт, побажавши їм щасливової дороги, а таборова орхестра проводила відіджаючих даліко за табор. М.

— Таборове віче. В суботу, 2. лютого, в шкільній залі відбулося таборове віче. Референт світових подій пр. Лепкій, коротко перебігши положення на терені війни, застосовив ся на сучасному положенню на Україні. Не дивлячись на великоруське безладдя та розбишацтво, український народ всі свої культурно-національні сили вмобілізував на творення нового державного ладу і, маючи противління від Великоросії економічні інтереси, на мирових переговорах скоро дійшов до порозуміння в центральними державами. Але большевики, які з початку переговорів привласли незалежність України і окремих українських представників на переговорах, хотіли надалі користуватися українським хлібом та й іншим добром, не даючи взаміну нічого. Вони утворили в Харкові в Москалів, Жидів та ренегатів, ради робітничих і салдацьких депутатів, які вислали від себе делегатів на мирові переговори, щоб то від „українського правителства“, стараючи ся таким чином внести заміщення в Берестю. Проф. Лепкій гаряче зауважив усіх присутніх памятати, що ключем кожного з нас має бути: Самостійна Україна, мир і лад. Нехай зстануть ся в душі і серці кожного ці три кличі й тоді кожному ясно буде, за ким нам їти.

Потім віче приступило до рішення таборових справ. С. Д-р.

— Генеральна Старшина. Чергове засідання Генер. Старшини відбулося 4. лютого, при звичайному денному порядку. Крім справ, які торкалися таборового життя, були порушенні і обговорені ще слідуючі:

Затверджено місцевих мужів довірря, які з дня 28. січня перебувають у таборі на десятиднівних курсах і мають відійти на свої команди 7. лютого. Прийнято до відома й затверджені статут гуртка „Розсвіт“ на команді Niederkleen 2847.

Листом від 19. січня Отаман 1-го Запорожського полку ім. Т. Шевченка повідомляє, що Управа Української Громади в Білій привізчила імені нашого табору другу школу в с. Луковець, більського повіту, на Підляшшю, де вчать ся наші українські діти в числі 40 душ. Ухвалено в імені Української Громади у Венцлярі висловити повну згоду на удержання її цієї школи й одночасно послати найсердечніший привіт учням і учителям школи.

З огляду на те, що 10. лютого кінчається срок урядування Генер. Старш., ухвалено повідомити президію Народної Ради і прохати скликати посли Н. Р. на 9. лютого в 3. годині по обіді для вислухання звіту уступаючої Генер. Старш. і виборів нової. Ф. П.—ра.

„Кому що, а волові ярмо“.

Ще не мало є між нами
Таких звіхів, що без тями
Плямувати готові все,
Що торкнеться України
І що нові порядки-аміни
Взагалі людству несе.
Ці субекти на всю губу
Пророкують повну згубу
Прогресивним здобуткам;
Іх печуть порядки нові,
А старим вони готові
„Воскуряти фіміам“.

З ними хочеш побалакати,
А вони, звичайно—плакать,
Що лаха, мовляв, пора:
Де ні глянь—кругом руїна,
Гине в смутах „Русь єдина“...
„То-ль било ва діл царя?..
Беслі-б ми ат всео сердца
Папрасілі самодержца
Внов усесться ся на престол,
То—паверте—в три неділі
І Фінляндіці б присмірі!,
І паджал би хвост хахол“...

— Правда ваша, добродії,
Поки був „всією Росії“
Самодержець—ваш кумир,
Він із ласки до народу
І нагайки ввів у моду,
І кайдани, і Сибір.
Та невдачним цього мало,
Що чогось Ім бракувало:
Всюди чується: хліб... земля...
Тож, почуваши ці бажання,
Цар приклад вісі старання—
І... звівся ся петля (!)...
Одним словом, „Русь єдина“,
Мов та казочна країна,
Вся купала ся в добрі,
Вся пишала ся красою...
Хто ж-то був цьому виною?

— Звісно,—„батюшки-царі“. Ці державні верховоди
„Інородчеські“ народи
Так зуміли „приласкати“,
Що жили всі без турботи
Й не було „хахлам“ охоти
Україні „атшибати“,
Бо на спробу випадкову
Цар проявить ласку нову,
Й зачапнє ташана;
Завдяки царевій ласці
Все робилось, мов у казці,
А тепер... біда одна!
Ну, то як тут не тужити?
Як царів тих не хвалити?
Тож податі добра...

— Плачте ж, плачте жалібніше,
Нарікайте голосніше,
Вірні прихвостні царя!
Видно, шкода вам тиранів,
Нудно жити без кайданів,
Без нагайки та ярма?
Щож? рабами ви зростали
Й до всього поприкалі—
Штвк, батіг—усе дарма.
Але знайте, добродії,
Що думки, бажання, мрії
Не однакові у всіх:

Нам, наприклад, люба воля,
Вам же—царська сваволя,
Що вам слози—те нам сміх;
Ваша мрія—„Русь єдина“,
Нам же вольна Україна
Найдорожча над усе.
Нас хоч лайте, хоч не лайте,
Ваша лайка—так і знайте—
Шкоди нам не принесе,
Не завадить нашій справі:
України в II славі
Вам уже не розвінчать!
Як не хочете йти з нами,
Ну, сумуйте за царями,
Та чого ж на пуп кричать?
Криком нас з пуття не зб'єте,
Власну кров лиш попускте,

Схаменіться ж, поки час!

Ваші звучні їдеї
Про „єдинство всієї Ради“—
Вибачайте—не для нас.
Ради цього ідеалу
Ми ніколи на поталу
України не дамо,
Бо не всі—кажу я знову—
Мають вдачу й міць волову,
Щоб тягнути тяжке ярмо.

Zet.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.
K-do Mörfelden 2 м. 50 ф.

На українські школи імені вел-ларського табору:

K-do Zedlitz 1 м.

На зливку дітей українськ. школі в. венцлярськ. табору:

K-do Antfeld 2033—2 м. 35 ф., Kriegs-

gef. L. Altdamm 2 м., Zedlitz (Кукуца) 1 м.

На пам'ятник номер. т. т. венцляр-ського табору:

K-do Fürstl. Wittgenst. Oberförsterei

M 1607—2 м. 25 ф.

На хорих в лазареті.

K-do Wachtersbach 2627—4 м., Asslar

M 1545—13 м.

На упаковку бібліотеки т-ва

„Самост. Україна“.

K-do Reiskirchen 1 м., Münenberg 1098—2 м. 50 ф., Altenhunden 1 м., Gel- weid 50 ф., Wallrabenstein M 2762—10 ф., Bad-Oorb M 3607—50 ф.

На Т-во „Проєктна Громада“:

K-do Dianaburg 2 м. 70 ф.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

„ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ“.

Одержані гроші на часинські книжки від таких робітнич. комінд і т.т.:

K-do Adenrod 50 ф., Ober Schiftenberg M 3622—50 ф., Wallmerod 50 ф., Nof Ginsburg M 2213—50 ф., Babenhausen M 2149—50 ф., Airlenbach 50 ф., Kl. Amstadt 3 м. 80 ф., Kasimiratal 80 ф., Feomborn 50 ф., St. Oppenheim 1 м., Altenaschlirf 50 ф., Wicker M 2773—2 м., Nidda 30 ф., Oberaurolf 50 ф., Delkenheim 50 ф., Gross-Eisenb. Werkst. II Darmstadt 2233—50 ф., Laumsdorf 50 ф., Eisenbach 50 ф., Bruchsal 173—60 ф., Gettenbach 50 ф., Merkenfritz 17—60 ф., Hofs Hausen 1 м. 50 ф., Lampertheim 2 50 ф., Quedlinburg 40 ф., Ballersbach 80 ф., Siegen 1 м. 50 м., Valbert (West) 1 м., Salhausen 50 ф., Gewerkschaft Orlas b. Nebra a.U. 40 ф., Schöuerlen 50 ф., Hochofenwerk 50 ф., Kirschhausen 50 ф., Gemmerich 50 ф., Flarsheim 6 м., Nieder Ohmen 32:39—10 м. 10 ф., Altenhunden 2 м. 50 ф., Zedlitz 1 м., Kom. Holzappler 19 м. 30 ф., Holinden 1 м., Geisweid 50 ф.

Почтова скринька.

K-do Prozgawo (Post Stroppen). На яку ціль Ви прислали 7 м. 35 ф?

Т. С. Соснов. (Worms). Харківська губернія належить до України.

Т. В. Ефименко. Повідомляємо Вас, що, на жаль, Вашіх віршів „Т. Г. Шевченкові“ і „Де це?“ ми не одержували.

(

)

Купуйте

Памяткову Книжку

Союза Визволення України

500 стор. друку = 103 ілюстрацій

ЩНА без оправи 1 мар.

ЩНА в оправі 1 „ 30 фен.

Помимо того, що книжка ся видана під назвою «Календар на 1917. рік», вона не втратила своєї вартості, бо має дуже багато матеріалу в літературній часті і застанеться завше дуже цінною пам'яткою для кожного Українця.

Замовляти по адресі „Гром. Думка“.

—

—

8 друкарії „Союза Визволення України“ в таборі Венцляр.